

Klimop: weerstand bij beheerders, maar van grote ecologische waarde

‘Planten horen op de grond te groeien, niet in bomen’, zei de man die al heel lang penningmeester was van een ‘groene’ club. We staan met een paar betrokkenen te overleggen over de herinrichting van een terreintje waar een paar zomereiken stonden, zestig jaar oud, jonkies dus. Hij vindt de klimop in een van de bomen maar lelijk en ziet het ‘woekeren’ in een boom als een teken van slecht onderhoud. Ieder z’n vak – de club heeft er een goede penningmeester aan, nog steeds.

Auteur: Maarten Windemuller

Bij veel groenbeheerders merk je het laatste decennium weerstand tegen klimop. De ranken waarmee hij omhoog groeit, worden laag aan de stam afgezaagd. Bij sommige gemeenten is het beleid geworden om klimop uit bomen te verwijderen. Als je hierover in gesprek gaat, begint men over aansprakelijkheid en VTA-inspectie, dat het slecht is voor de boom, dat de boom eerder zou omwaaien, kortom een hoop ellende door die nare klimop. Het inspectievraagstuk is reëel, maar met wat inventiviteit en creativiteit in de (financiële) organisatie moet dat op te lossen zijn. Dat de klimop in Europa al sinds de ijstijd zonder problemen samenleeft met loofbomen, wordt vaak vergeten.

De plant

Gewone klimop (*Hedera helix*) is een groenblijvende houtige inheemse klimplant, die in Europa van nature of aangeplant voorkomt

op vochtige, voedselrijke grond in loofbossen, parken, openbaar groen en op houtwallen. Hij behoort tot de klimopfamilie. Gewone klimop kan verward worden met grootbladige of Atlantische klimop (*Hedera hibernica*), die iets grotere bladeren heeft en in stedelijk gebied vaak wordt aangeplant als bodembedekker. Klimop wordt veel aangetroffen in zomereiken; hij groeit echter ook in andere loofbomen zoals populier, es en Europese esdoorn. Een klimop kan wel dertig meter hoog worden en honderden jaren oud. Bijzonder is dat klimop van bladvorm verandert als hij ouder wordt en de bovenkant van de boom bereikt. Als hij nog omhoog klimt, in de vegetatieve fase, heeft de plant de kenmerkende donkergroene gelobde blaadjes. Als de plant ouder wordt, krijgt hij hoger in de boom aan het uiteinde van de takken ongelobde glanzende bladeren en bloemstengels; hij komt dan in de generatieve fase.

Losse mantel

De plant hecht zich aan de boom met korte hechtwortels. Deze zijn uitsluitend gehecht aan het buitenste laagje van de schors van de gastheer. De samengegroeide ranken van een volwassen klimop op een oude boom zitten als een soort losse 'mantel' rondom de stam van de gastheer. Bij zo'n boom kun je dat als een pakket van de stam afpellen als die boom geveld is. De generatie ranken met bloemen boven in de boom, soms meer dan een meter lang, zit niet gehecht aan de stam of takken, maar staat als een krans rondom. De wortels in de grond zorgen voor het water en de voeding van de plant. De gastheer heeft er dus niets van te lijden. De plant is geen parasiet of halfparasiet, zoals de maretak. Het gewicht van de klimop en de grotere windbelasting vormen voor de gastheer geen probleem, omdat de groei geleidelijk gaat en de boom zijn constructie en wortelgestel voortdurend aanpast aan de totale massa die overeind gehouden moet worden. Daar hoeven we ons niet druk om te maken; dat werkt al sinds de ijstijd zo.

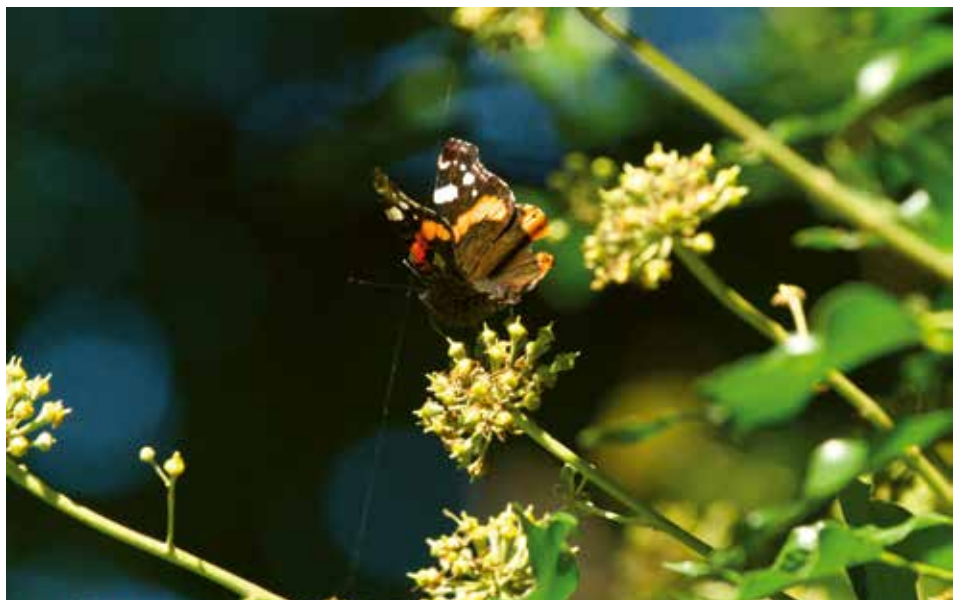
Dat klimop bomen dood zou maken, is een fabeltje. Bij een gezonde eik groeit hij nooit tot de uiteinden van de takken. Hij kijkt wel uit om zijn gastheer om zeep te helpen.

'Het is een fabeltje dat klimop bomen dood maakt'

Ecologie / biodiversiteit

De bloemen verschijnen in het najaar. Het is de laatste plant van het seizoen waaruit insecten nog honing kunnen halen. Op warme zonnige dagen in oktober of begin november is het dan ook een levendige drukte van insecten rondom de bloeiende ranken in 'klimopbomen'. In het voorjaar laat de klimop zijn bessen vallen. De blauwzwarte bessen zijn een voedselbron voor diverse vogels. Daarnaast biedt klimop nestgelegenheid, leefruimte en schuilgelegenheid voor eekhoorns, muizen, duiven, zangvogeltjes en talrijke insecten.

Daarom is klimop van grote ecologische betekenis en levert het een belangrijke bij

Mantal van klimop

Maarten Windemuller

Meer over klimop vindt u hier:

- www.boomzorg.nl/upload/artikelen/bz611hedera.pdf
- Klimop 1: <http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/136742>
- Klimop 2: <http://edepot.wur.nl/136948>
- Klimop 3: <http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/136967>
www.baumpflegeportal.de/aktuell/efeu_baeume_kaputt

Gevelgroen en dakbegroeiing reinigen stadslucht zonder veel ruimte in te nemen

drage aan de biodiversiteit. Met name in stedelijk gebied is klimop erg belangrijk. Het actief bestrijden van klimop door sommige gemeenten is in tegenspraak met de vraag vanuit de samenleving om ecologie in het openbaar groen een grotere rol te geven en te streven naar meer biodiversiteit in de woonomgeving.

Fijnstof

Nasa heeft in 1989 al een zeer hoog reinigingsvermogen van klimop voor het binnenklimaat vastgesteld. Van tien onderzochte soorten planten eindigde klimop als hoogste. Formaldehyde, koolwaterstoffen en andere giftige stoffen worden effectief uit de lucht gefilterd. Gevelgroen en dakbegroeiing reinigen stadslucht zonder veel ruimte in te nemen. Gevelbegroeiing van één vierkante meter klimop heeft drie tot acht vierkante meter bladoppervlakte. Daarmee kan zes gram fijnstof per etmaal uit de lucht gefilterd worden. Door het zelfreinigende vermogen

van klimopblad spoelt dat met regen weg naar het riool. Uit recent Belgisch onderzoek (UHasselt, Vincent Stevens, 2016) is gebleken dat op klimopbladeren uit een sterk vervuilde omgeving veel bacteriën te vinden zijn die die-seluitlaatgassen afbreken, aanzienlijk meer dan op klimopbaden uit een schone omgeving. Die bacteriën voeden zich met luchtvervuiling. Klimop is dus een veelbelovende plant, waarvan we nog veel baat kunnen hebben. Laat hem groeien!

Dit artikel is eerder gepubliceerd in Bomennieuws (zomer 2018)

Be social

Scan of ga naar:

www.boomzorg.nl/article/32758/klimop-weerstand-bij-beheerders-maar-van-grote-ecologische-waarde